

neka su barem polupodrumске, ali nikako otvorena dvorišta, ili dvorišta sa strehom odozgo, ili drvene barake. Na takvim mestima ljuštуре su izložene velikim razlikama temperature, ako u njima leže dugo vremena.

Kada se gradi slagalište za navedene svrhe, tada neka zgrada nije suviše izložena sunčanoj strani. Naročito se ima paziti da prozori budu na severnoj strani. Na drugim stranama prozori nisu potrebni. Njihove dimenzije ne treba da su veće od 80×30 cm i da veća dimenzija leži horizontalno, jer se tako donekle ublažuje upadanje snopa sunčanih zraka. Dovoljno je da je po jedan prozor na tri metra udaljenosti jedan od drugoga. Krov na onoj strani, gde su prozori, svakako na sever-

noj, treba da ima širu strehu nego ostale strane, jer se i time sprečava direktno ulaženje sunčanih zraka. Patos treba da je zemljan, po mogućnosti nešto vlažan. U slagalištu treba izbegavati promaju, per ona suši kapke, od čega naprsnu. Dobro bi bilo da u slagalištu postoji vodovod, kako bi se za vreme leta mogle ljuštуре dva tri puta sedmično poprskati vodom.

Lov školjaka, koji je prilično primitivan, rukovanje njihovim ljušturama, kao i industrija sedefne dugmadi, sve je to kod nas još uvek mlado zanimanje, bez nekog velikog i dugogodišnjeg iskustva, pa se nadam da ova zapažanja sa terena, kao i u raznim slagalištima i radionicama neće biti na odmet.

Bogdanović Jovo, Beograd

PLIVA — JEDNA OD NAŠIH NAJLJEPŠIH I NAJBOGATIJIH RIJEKA

Ako bi makar i najbolji poznavalac naših planinskih rijeka želio da, ocjenjujući njene prirodne ljepote, neku izdvoji između ostalih, i stavi je na prvo mjesto, to ne bi bilo moguće. Ne samo zbog toga što je kod nas takvih rijeka velik broj, već prvenstveno zato što svaka od njih ima nešto svoje, posebno. Ljepotu jedne čine strmi i duboki kanjoni, pjenušavi brzaci i virovi; druge, pitome livade ili bujna šuma, koja se kao u ogledalu odražava na mirnoj i bistroj površini rijeke; treća se odlikuje svojom plahovitosću, bučnim vodopadima, itd. Ali ako krenemo od izvora do ušća Plive i brižljivo je posmatramo, vidjećemo da je priroda obdaruвала ovu rijeku sa svega pomalo od onih karakterističnih osobina svake naše planinske rijeke ponaosob.

Pliva izvire ispod sjeveroistočnih padina planine Vitorog. Nastaje poslije spajanja triju izvora, koji se nalaze na oko 486 metara nadmorske visine. Poslije 700 m toka ona se spušta u pitomu dolinu i na 470 m n. v. prima izgled mirne, tihe i kao biser bistre rijeke. Odatle pa sve do ulaska u kraću klisuru, što iznosi 5 km riječnog toka, s lijeve i s desne strane rijeke prostiru se kao čilim ravne i zelene livade iznad kojih se uzdižu najprije blagi brežuljci, a zatim strmi i visoki bregovi, izdanci okolnih planinskih masiva. Kroz klisuru, dugu oko 2 km. iz koje izlazi iznad Šipova, Pliva brzo teče širokim i plitkim koritom i tu poprima izgled prave planinske rijeke. Možda bih mogao reći, zašto se nije lako odlučiti, kada se uzme čitav tok rijeke, da je to njen najljepši dio. Od Šipova, pa sve do Plivskog jezera, Pliva protječe par stotina metara širokom dolinom iznad koje se s jedne i s druge strane izdižu 6 do 700m, visoki bregovi. S obadvije strane rijeke su plodne njive i pitome livade, a ona je toliko tiha, da joj se jedva primjećuje pravac toka. Nešto preko 4 km. toka Plive zauzimaju Veliko i Malo Plivsko jezero. Dalje prema Jajcu ona teče preko sedrenih barijera,

pravi mnoštvo vrtloga i virova, sve dok se preko svog dobro poznatog vodopada ne ruši u Vrbas.

Ako izuzmemo nešto oko jednog kilometra pri izvoru gdje živi samo pastrmka, čitava 32. km. toka Plive naseljava pastrmka i lipljan. To je neobično bistra rijeka i rijetko se kada zamuti. Oko dvije trećine toka Plive ima karakter nizinske rijeke sa vrlo sporim tokom. Na tom dijelu rijeke čitavo korito je obraslo gustom i odraslom travom, što ribi obezbjeđuje dovoljne količine kiseonika, za razliku od brzih planinskih rijeka koje kiseonik zahvataju mehaničkim putem tekući neravnim i kamenitim dnom. Na tom dijelu toka Plive, rekao bih, da prevladuje lipljan. Možda ni u jednoj drugoj planinskoj rijeci lipljan nije dublje zašao u izvorni dio kao što je to na Plivi. Priroda ga je sama malo potisnula samo na onom dijelu gdje Pliva protječe kroz klisuru, jer je tu jaka struja, i taj dio rijeke bolje pogoduje pastrmci. U Plivskom su jezeru nastanjeni i neki predstavnici ciprinda, ali oni uopće ne predstavljaju nikakav značaj za sportski ribolov. To je samo po sebi razumljivo, jer pored toga što se i u samom Plivskom jezeru može uloviti pastrmka i do 10 kg., Pliva je neobično bogata pastrmkom i lipljanom, a uz to je vrlo pristupačna rijeka. Gotovo na čitavoj njenoj dužini s jedne i s druge strane obalom vodi dobro utabana staza i ribolovac, koji mi je rekao da se na Plivi može loviti u salonskom odijelu, potpuno je u pravu.

Loviti na Plivi lipljana i pastrmku vještačkom mušicom pravo je zadovoljstvo. Čovjeka ne svakom koraku osvježava divna priroda, oduševljava ga neobično bogatstvo rijeke, laka pristupačnost svakom njenom dijelu itd. Ali koliko god se čovjek oduševi brojnim i vrlo krupnim lipljanima, toliko se razočara njihovim izgledom. Nema tu od one poznate srebrno-bakarne boje lipljana ni traga. Zelena trava u koritu rijeke u kojoj lipljan prebiva oduzela mu je njegov spoljni sjaj. Kada ne

bi bilo onog poznatog njegovog oblika tijela, pomislio bi da se radi o klenu sa njegovim zelenim i neuglednim krljuštima. Ribolovci sa Plive kažu da su najuspješnije lovili lipljana na mušicu u decembru pri najvećoj vijavici.

Jajce, kao drevnu prijestolnicu bosanskih kraljeva, kao i po onom što se u tom gradu zbivalo tokom Narodnooslobodilačke borbe, ima veliki istorijski značaj. Zbog toga, a naročito zbog svoga geografskog položaja to je već odavno veliki turistički centar. Gradić leži na dvije neobično lijepe i bogate planinske rijeke; u njega se stječe veliki broj komunikacija, postoje vrlo dobre veze u svim pravcima. Dakle, Jajce ne samo da je polazna baza već i centar sportskog ribolova, jer su Pliva i Vrbas u samom centru bogati pastrmkom i lipljanom, a Vrbas i mladicom, tako da se može uspješno loviti takoreći u samom gradu na obalama rijeke. Ribolovci, članovi bilo kojeg društva u ze-

mlji, plaćaju dnevnu dozvolu 80 dinara. Oni koji nisu članovi društva plaćaju 200 dinara, ali uz dokaz da su na godišnjem odmoru mogu dobiti dozvolu po 80 dinara dnevno samo za najmanje 7 dana.

Završetkom hidro-energetskog sistema u blizini Jajca, ovaj gradić će mnogo izgubiti od svojih prirodnih ljepota, ili bolje reći ostaće osakaćen. Nastaće vodopada Plive, a isto tako i oko 4 km najbučnijeg i najnemirnijeg njenog toka od Jezera do pada u Vrbas. Podzemnim tunelom rijeka se odvodi iz Plivskih jezera u kanjon Vrbasa, ispod Jajca i tamo će pokretati turbine hidrocentrale. Vrlo je teško podmiriti potrebe za energijom, sa potrebama da se očuva priroda u svom praiskonskom obliku. Teško je reći da li se na jednoj strani dobiva koliko na drugoj gubi. Čovjek koji voli prirodu u ovom sporu ne može ostati nepristrasan.

VIJESTI IZ NARODNIH REPUBLIKA

UNIŠTAVANJE RIBE OTPADNIM VODAMA

Ni veliko uništavanje ribe prošlog leta u reci Bosni otpadnim vodama, nije opametilo naša industrijska preduzeća da preduzmu mere predostrožnosti u tom pravcu, zato i druga takva preduzeća ne obraćaju nikakvu pažnju odstranjivanju otpadnih voda filtarskim mehanizmima pri oticanju u ribolovne vode, već ih puštaju onako zagađene kakve su, i od toga uginu masa ribe.

Šta su učinile republičke vlasti u Bosni i Hercegovini da bi se sprečavale takve pojave u budućnosti, i zašto javnost nije obavještena da li su krivci za to masovno uništavanje ribe bili kažnjeni.

Ovakve pojave česte su i u vodama Vojvodine. Tako je pre nekog vremena u Velikom bačkom kanalu nastalo trovanje ribe. Naročito veliko zagađenje je zapaženo i utvrđeno kod položaja nazvan Desna delta. Mala količina kiseonika, mnogo amonijaka i raspadnutih organskih materija nepovoljno su uticale na opstanak ribe u toj vodi, naročito od Vrbasa do Turije, gdje je zapaženo vrlo mnogo-

uginule ribe. Za postojeće šećerane, štofare i kudeljare u okolini Velikog bačkog kanala izgleda da ne važe postojeći zakonski propisi po kojima se moraju zaštićivati ribolovne vode od zagađivanja.

Slična zagađivanja događaju se i u nekim ribolovnim vodama Makedonije, naprimjer, u gornjem slivu Vardara, pošto fabrike iz Tetova nemaju nikakvih filtera za pročišćavanje otpadnih voda. I u tim vodama uginula je veća količina ribe usled nepovoljnih uslova za život. Osim toga i ribokradice i dinamitaši gospodare u rekama oko Tetova: Bistrici, Madrači, Bogovinjskoj Reci i drugim manjim vodama, što sve smanjuje riblji fond tih voda.

Kako izgleda, u mnogim krajevima države svake godine pojavljuju se ugušivanja ribe, uništavanja dinamikom, upotrebom nedozvoljenog alata, o tome se piše, javnost u tom pogledu negoduje, ne samo profesionalni ribari i sportisti ribolovci, ali slabo se čuje da je neko za takva nedozvoljena dela bio primerno kažnjen.

A. T.

Ribnjačarstvo »KONČANICA«

Želj. stanica: KONČANICA

Telefon broj 1

Pošta: VELIKI ZDENCI

Tekući račun kod Narodne Banke Daruvar br. 450 - T - 124

VRŠI UZGOJ I PRODAJU

TOVLJENIH ŠARANA, SOMOVA, SMUĐEVA I LINJAKA.

RIBU OTPREMA U VLASTITIM SPECIJALNIM VAGONIMA U ŽIVOM STANJU
U TUZEMSTVO I INOZEMSTVO